

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 205/07-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. augusta 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika o sťažnosti M. M., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 29 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutiami SRZ, Ž., a Okresným súdom Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 11/01 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2004 doručená sťažnosť M. M., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 29 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozhodnutiami SRZ, Ž. (ďalej len „rybársky zväz“), porušenia jeho základného práva na preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa čl. 46 ods. 2 ústavy a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 11/01.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že od roku 1969 bol registrovaný v rybárskom zväze ako jeho člen. Skutkový stav sťažovateľ popisuje takto: *«Dňa 08. 12. 2000 bolo sťažovateľovi doručené rozhodnutie disciplinárnej komisie SRZ, Obvodnej organizácie Bratislava II zo dňa 06. 12. 2000, sp. zn. DIK - 2000 (ďalej len „rozhodnutie“), ktorým bol trvalo vylúčený zo SRZ (Príloha č. 3). Ako dôvod vylúčenia bol v rozhodnutí uvedený lov rýb bez platného povolenia, čím mal sťažovateľ hrubo porušiť rybársky poriadok neoprávneným zásahom do rybárskeho práva.»*

Ďalej sťažovateľ uviedol, že proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote odvolanie, a to disciplinárnej komisii v zmysle ustanovenia § 8 bod 8 písm. b) Stanov rybárskeho zväzu. Podaným odvolaním sa domáhal zrušenia rozhodnutia disciplinárnej komisie o trvalom vylúčení z rybárskeho zväzu z dôvodu nesprávne zisteného skutkového stavu, ako aj z dôvodov procesných pochybení. V odvolaní namietal, že *„dôvody vylúčenia zo SRZ neboli podložené dôkazmi, že boli vykonštruované tak, aby sťažovateľovi bolo zabránené loviť ryby a aby bol poškodený natrvalo“*.

Podľa sťažovateľa odvolací orgán - Prezídium Rady slovenského rybárskeho zväzu (ďalej len „prezídium rady“) *„rozhodnutie preskúmal a podľa § 24 disciplinárneho poriadku zväzu ho potvrdil a odvolanie sťažovateľa zamietol - Rozhodnutím Prezídia Rady SRZ z 15. júna 2001, č. 1-318/2001“*.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež uviedol, že 11. septembra 2001 podal proti rozhodnutiu prezídia rady z 15. júna 2001 žalobu podľa § 250c Občianskeho súdneho poriadku Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uznesením zo 7. novembra 2001 postúpil vec okresnému súdu ako vecne a miestne príslušnému. Okresný súd uznesením z 25. augusta 2004 rozhodol tak, že konanie zastavil, pričom svoje rozhodnutie súd odôvodnil nedodržaním ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o združovaní

občanov“), podľa ktorého ak člen združenia považuje rozhodnutie niektorého z jeho orgánov, proti ktorému už nemožno podľa stanov podať opravný prostriedok, za nezákonné alebo odporujúce stanovám, môže do 30 dní odo dňa, keď sa o ňom dozvedel, najneskôr však do 6 mesiacov od rozhodnutia požiadať okresný súd o jeho preskúmanie. Podľa sťažovateľa sa tak stalo *„opäť bez možnosti prerokovania veci v prítomnosti sťažovateľa, bez možnosti sťažovateľa vyjadriť sa a navrhnúť relevantné dôkazy svedčiace v jeho prospech a dokazujúce jeho nevinu ...“*. Proti tomuto rozhodnutiu bolo prípustné odvolanie, ktoré však sťažovateľ nepodal, pretože nemohol namietat dôvody v ňom uvedené (lehoty).

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ poukázal na to, že: *„Podľa čl. 29 ods. 1 Ústavy SR právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach. Podľa čl. 29 ods. 3 ústavy výkon tohto práva možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných ...“*.

Sťažovateľ zastáva názor, že *„konaním porušovateľa v I. rade uvedeným v čl. I tohto podania a Rozhodnutím disciplinárnej komisie SRZ, Obvodnej organizácie Bratislava II z 6. decembra 2000, sp. zn. DIK - 2000 v spojení s Rozhodnutím Prezídia Rady SRZ zo dňa 15. 06. 2001, č. I -318/2001 mu bolo a je bránené vo výkone práva slobodne sa združovať podľa čl. 29 ústavy“*.

Sťažovateľ tiež upozornil na ustanovenie čl. 46 ods. 2 ústavy, pričom tvrdí: *„... uznesením okresného súdu z 25. augusta 2004 sp. zn. 24 S 11/2001, ktorým bolo konanie zastavené, bolo porušovateľom porušené uvedené ustanovenie základného zákona štátu, a to tým, že vec týkajúca sa práva slobodne sa združovať upraveného čl. 29 ods. 1 ústavy nebola verejne prejednaná a nebolo rozhodnuté vo veci samej.“*

Podľa sťažovateľa došlo v predmetnej veci aj k porušeniu jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorý zakotvuje právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, pretože *„V tomto konaní nemal sťažovateľ možnosť vyjadriť sa*

k dôkazom, nemal možnosť navrhnúť dôkazy vo svoj prospech, ani vyvrátiť tie, ktoré svedčili v jeho neprospech, a to ani v rámci správneho konania, ani v rámci súdneho konania ...“.

V tejto súvislosti sťažovateľ podotkol, že žaloba proti rozhodnutiu prezídia rady z 15. júna 2001 bola najvyššiemu súdu podaná 11. septembra 2001 a okresný súd o tejto veci rozhodol až o tri roky neskôr uznesením z 25. augusta 2004, ktorým konanie zastavil. Sťažovateľ zastáva názor, že týmto postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 24 S 11/2001 bolo okrem ustanovenia čl. 48 ods. 2 ústavy porušené aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ ide o nevyčerpanie opravných prostriedkov proti uzneseniu okresného súdu z 25. augusta 2004, sťažovateľ v sťažnosti tvrdí, že v tomto prípade by sa malo aplikovať ustanovenie § 53 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a ústavný súd by podľa jeho názoru nemal odmietnuť prijatie jeho sťažnosti pre nevyčerpanie opravných prostriedkov. Sťažovateľ odôvodnil svoje tvrdenie tak, že proti uzneseniu okresného súdu z 25. augusta 2004 sp. zn. 24 S 11/2001 sa neodvolal, lebo podľa neho vzhľadom na zastavenie konania pre zmeškanie lehoty na podanie návrhu súdu, by odvolací súd jeho odvolanie zamietol.

Sťažovateľ žiada aj primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 Sk, ktoré odôvodnil tým, že trvalé vylúčenie z radov rybárskeho zväzu pociťuje ako psychickú ujmu, a tiež tým, že *«mi nie je umožnené loviť ryby, a počas už troj-, štvor- ročného konania vynakladám nemalé finančné prostriedky na kúpu rýb a trpím, ak na „vlastnom pozemku“ vidím rybárov a ja chytať nemôžem, je to pre mňa trauma»*.

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti mu vznikli trovy právneho zastúpenia v sume 14 010 Sk, ktoré žiada zaplatiť na účet svojho advokáta.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby takto rozhodol:

„SRZ Rozhodnutím disciplinárnej komisie SRZ, Obvodnej organizácie Bratislava II zo dňa 06.12.2000, sp. zn. DIK - 2000 v spojení s Rozhodnutím Prezídia Rady SRZ zo dňa 15.06.2001, č. I - 318/2001 porušil právo M. M. slobodne sa združovať zaručené v čl. 29 ods. 1 Ústavy SR.

SRZ Rozhodnutím disciplinárnej komisie SRZ, Obvodnej organizácie Bratislava II zo dňa 06.12.2000, sp. zn. DIK. - 2000 v spojení s Rozhodnutím Prezídia Rady SRZ zo dňa 15.06.2001, č. I - 318/2001 porušil právo M. M., aby sa jeho vec verejne prerokovala a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

Ústavný súd SR Rozhodnutie disciplinárnej komisie SRZ, Obvodnej organizácie Bratislava II zo dňa 06.12.2000, sp. zn. DIK - 2000 ako aj Rozhodnutie Prezídia Rady SRZ zo dňa 15.06.2001, č. I - 318/2001 zrušuje a prikazuje SRZ, aby obnovil členstvo M. M. v SRZ, a to odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 11/2001 porušil právo M. M. na preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd zaručené v čl. 46 ods. 2 Ústavy SR.

Okresný súd v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 24 S 11/2001 porušil právo M. M., aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

M. M. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- Sk a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 14.010,- Sk, ktoré je SRZ povinný vyplatiť na účet advokáta JUDr. J. H., a to do 15 dní od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

K namietanému porušeniu práv postupom rybárskeho zväzu

Podľa čl. 29 ods. 1 ústavy právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Ustanovenie čl. 29 ods. 1 ústavy zaväzuje štátnu, resp. verejnú moc, aby nezasahovala do slobody združovania, ktorá patrí súkromným osobám. Rovnako aj čl. 48 ods. 2 ústavy je záväzný pre štátne orgány. Uvedené vyplýva z podstaty základných práv a slobôd. Normatívne to vyplýva aj z čl. 2 ods. 2 ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Rybársky zväz ako občianske združenie je súkromnou osobou a nie je nositeľom verejnej moci. Vychádzajúc zo zákona o združovaní občanov ide o súkromnoprávnu právnickú osobu, do postavenia a činnosti ktorej môžu štátne orgány, a teda aj súdy, zasahovať len v medziach zákona, pričom orgány združenia nemajú zákonom založenú právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy. Ústavný súd neprerokúva sťažnosti smerujúce proti súkromným osobám. Spory medzi súkromnými osobami patria do právomoci všeobecných súdov, pričom špeciálnym prípadom tejto právomoci je aj § 15 zákona o združovaní občanov. Sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať len proti orgánu verejnej moci (porovnaj mutatis mutandis uznesenie II. ÚS 128/95 a nález III. ÚS 64/00).

V posudzovanom prípade mal sťažovateľ možnosť podať žiadosť o preskúmanie rozhodnutia orgánu združenia súdom podľa § 15 zákona o združovaní občanov, ktorú aj využil.

Ústavný súd z uvedených dôvodov sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiam rybárskeho zväzu odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu práv uznesením okresného súdu sp. zn. 24 S 11/2001

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu

jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa § 53 ods. 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Sťažovateľ napáda uznesenie, ktorým okresný súd zastavil konanie o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí rybárskeho zväzu z dôvodu, že žaloba bola podaná oneskorene. Podľa sťažovateľa, keďže okresný súd meritórne nepreskúmal návrh týkajúci sa jeho základného práva na slobodné združovanie sa podľa čl. 29 ods. 1 ústavy, zastavením konania porušil jeho právo podľa čl. 46 ods. 2 ústavy. (Z právomoci súdu nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.)

Podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Sťažovateľ sa proti uvedenému prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu neodvolal, ale v sťažnosti požadoval, aby ústavný súd v tomto prípade aplikoval ustanovenie § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd nepovažuje dôvod uvedený sťažovateľom v sťažnosti „že odvolanie nepodal, pretože odvolací súd by sa aj tak nezaoberal meritom veci a odvolanie by zamietol“ za taký, pre ktorý by bolo možné nesplnenie podmienky vyčerpania opravných prostriedkov v posudzovanom prípade odpustiť. Zároveň ústavný súd pripomína, že sťažovateľ mohol uplatniť svoje argumenty týkajúce sa verejnosti konania a jeho prítomnosti na konaní v odvolacom konaní.

Keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľa z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jeho sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú pre nevyčerpanie opravných prostriedkov.

**K namietanému porušeniu práva na konanie bez zbytočných priet'ahov
v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 24 S 11/01**

V čase podania s'ťažnosti bolo už namietané konanie v jeho meritórnej časti skončené. Uznesenie okresného súdu č. k. 24 S 11/01-20 nadobudlo vo výroku, ktorým sa zastavuje konanie, právoplatnosť 12. októbra 2004. S'ťažnosť bola ústavnému súdu odoslaná 24. novembra 2004 a doručená 26. novembra 2004.

V rámci ustálenej judikatúry ústavného súdu sa v tejto oblasti ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď porušenie ešte trvalo (napr. rozhodnutie III. ÚS 20/00, III. ÚS 315/06).

Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach uviedol, že s'ťažnosť je zjavne neopodstatnená, ak stav právnej neistoty už netrvá. V posudzovanom prípade bol odstránený stav právnej neistoty s'ťažovateľa momentom právoplatného skončenia napadnutého súdneho konania, t. j. 12. októbra 2004. Za tohto stavu nie je možné konštatovať porušenie základného práva s'ťažovateľa zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavný súd s'ťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. augusta 2007